

University of Groningen

Case note: ECLI:NL:CRVB:2020:2691

Tollenaar, Albertjan

Published in:
 AB Rechtspraak Bestuursrecht

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
 Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
 2021

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Tollenaar, A. (2021). Case note: ECLI:NL:CRVB:2020:2691. AB 2021/158. Casenote over: Centrale Raad van Beroep, 03/11/2020, ECLI:NL:CRVB:2020:2691 *AB Rechtspraak Bestuursrecht*, 2021(21-22), 1086-1088.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

stuursrecht – mij uitgelaten over het tegenargument van de angst voor precedentwerking (R. Ortlep, 'Referentiekader van waaruit wij het bestuursrecht bezien en waarderen', *JBplus* 2020/4, p. 23–40, p. 35–36). Voor mij is het lastig te begrijpen dat daar waar aan de ene kant een beroep door een burger op het gelijkheidsbeginsel blijkens de rechtspraak zelden slaagt, aan de andere kant het door het bestuursorgaan (respectievelijk de rechter) noemen van een door dat beginsel ingegeven angst voor precedentwerking succesvol zou zijn om *niet* in een specifiek geval ten gunste van de burger van regelgeving af te wijken. Precedentwerking is daarenboven in eigen hand van het bestuursorgaan (respectievelijk de rechter). Door in een specifiek geval ten gunste van de burger van regelgeving af te wijken wordt namelijk alleen een precedent geschapen voor het specifieke geval waaronder het is aanvaard (vergelijk P.J. Huisman & N. Jak, 'Verschillende gezichten van bestuursrechtelijk maatwerk: interactie tussen wetgever, bestuur en bestuursrechter', *Gst.* 2021/45, p. 244–260, p. 251 en p. 255; J. van Dooren, 'Is maatwerk willekeur?', *Tijdschrift voor klachtrecht* 2020/3, p. 3–6). Is een afwijking van regelgeving deugdelijk en expliciet, en waar nodig discursief, gemotiveerd, dan heeft die afwijking vermoedelijk alleen voor een beperkt aantal gevallen precedentwerking, en indien het (vermoedelijk) voor meerdere gevallen is, zou bijvoorbeeld gewerkt kunnen worden met overgangsrecht respectievelijk nadere voorlichting (zoals bijvoorbeeld in ABRvS 4 maart 2015, ECLI:NL:RVS:2015:622).

Het is hoe dan ook goed dat in de hier gepubliceerde uitspraak tot uitdrukking komt dat zowel de rechtbank als de Centrale Raad van Beroep zich niet zomaar laten overtuigen door het door het bestuursorgaan uitroepen van 'het risico van precedentwerking'.
R. Ortlep

AB 2021/158

CENTRALE RAAD VAN BEROEP

3 november 2020, nr. 19/843 PW
(Mrs. W.F. Claessens, G.M.G. Hink, L.A. Kjelleveld)
m.nt. A. Tollenaar

Art 17, 58 Participatiewet; art. 3:4 Awb

ECLI:NL:CRVB:2020:2691

Niet gemelde gezamenlijke huishouding. Intrekking en terugordering ten onrechte genoten uitkering.

Appellanten hebben aangevoerd dat appellante niet aan de door haar afgelegde verklaringen kan worden gehouden, omdat de handhavingsspecialisten appellante zwaar onder druk hebben gezet en appellante tijdens de verhoren niet was voorzien van deskundige rechtshulp. De verklaringen zijn afgelegd in het kader van een strafrechtelijk onderzoek, terwijl de waarborgen die van toepassing zijn in geval van een 'criminal charge' niet zijn nageleefd.

Deze beroepsgrond slaagt niet. Volgens vaste rechtspraak (uitspraak van 26 januari 2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BV2512) mag in het algemeen van de juistheid van een tegenover een sociaal researcher of handhavingsspecialist afgelegde en ondertekende verklaring worden uitgegaan en heeft een latere intrekking, ontkenning of nuancering van die verklaring weinig betekenis. Geen aanleiding bestaat in dit geval van dit uitgangspunt af te wijken. Appellanten hebben niet aannemelijk gemaakt dat de door appellante afgelegde verklaringen onder ontoelaatbare druk zijn afgelegd, onjuist zijn of om andere redenen buiten beschouwing moeten blijven. Hierbij is van belang dat de verklaringen van appellante over haar feitelijke woon- en leefsituatie gedetailleerd en consistent zijn. De verklaringen zijn in hun geheel aan appellante voorgelezen en daarna door haar zonder voorbehoud en per pagina ondertekend. Verder heeft appellante niet nader onderbouwd dat zij ten tijde van het afleggen van haar verklaringen niet in staat was een juiste verklaring af te leggen. In de processen-verbaal van verhoor staat vermeld dat rekening is gehouden met de medische situatie van appellante en dat zij daarom de in verzekeringsstelling op haar huisadres mocht ondergaan. Daar heeft ook het derde verhoor plaatsgevonden. Verder heeft appellante haar eerste verklaring in het bijzijn van een advocaat afgelegd en bij de volgende verklaringen uitdrukkelijk afgezien van het recht op bijstand van een advocaat. Anders dan appellanten aanvoeren heeft appellante dus toegang gehad tot deskundige rechtsbijstand. Tenslotte heeft de intrekking van een recht op bijstand een reparatoir karakter en wordt deze niet als punitieve sanctie aangemerkt. Dit betekent dat de waarborgen, die op grond van artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden gelden in geval van een 'criminal charge', niet van toepassing zijn.

Uitspraak op het hoger beroep tegen de uitspraak van de Rechtbank Zeeland-West-Brabant van 8 januari 2019, 18/2110 (aangevallen uitspraak) en uitspraak op het verzoek om veroordeling tot vergoeding van schade tussen:

Appellante en appellant,
en

Het college van burgemeester en wethouders van Breda (college).

Procesverloop

Namens appellanten heeft mr. J.J. Bronsveld, advocaat, hoger beroep ingesteld en verzocht het college te veroordelen tot vergoeding van schade.

Het college heeft een verweerschrift ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 25 augustus 2020. Appellanten, bijgestaan door mr. Bronsveld, hebben door middel van videoconferentie deelgenomen aan de zitting. Het college heeft zich laten vertegenwoordigen door M.A.A. Govers en I. Koffeman.

Overwegingen

1. De Raad gaat uit van de volgende in dit geding van belang zijnde feiten en omstandigheden.

1.1. Appellante ontving sinds 6 februari 2001 bijstand, laatstelijk ingevolge de Participatiewet (PW) naar de norm voor een alleenstaande. Appellante staat in de Basisregistratie personen (BRP) ingeschreven op een adres in woonplaats A (uitkeringsadres). Appellant stond in de te beoordelen periode ingeschreven op een ander adres in woonplaats A.

1.2. Appellante heeft op een wijzigingsformulier van 31 mei 2017 gemeld dat appellant per 1 juli 2017 bij haar komt wonen en dat zij op 3 juli 2017 gaan trouwen. Het college heeft vervolgens bij besluit van 31 mei 2017 de bijstand van appellante met ingang van 1 juli 2017 beëindigd.

1.3. Naar aanleiding van een anonieme melding dat appellanten reeds eerder zijn gaan samenwonen hebben medewerkers van de afdeling Toezicht en handhaving van de gemeente Breda (handhavingsmedewerkers) een onderzoek ingesteld naar de rechtmatigheid van de aan appellante verleende bijstand. In dat kader hebben de handhavingsmedewerkers onder meer dossieronderzoek verricht, gegevens opgevraagd bij onder meer de waterleverancier, rechtstreeks en via een camera waarnemingen verricht bij het uitkeringsadres, appellanten beiden op 30 en 31 mei 2017 driemaal verhoord en getuigen ge-

hoord. De bevindingen van het onderzoek zijn neergelegd in een rapport van 12 juni 2017.

1.4. In de resultaten van het onderzoek heeft het college aanleiding gezien om bij besluiten van 20 juni 2017 en 25 juli 2017, na bezwaar gehandhaafd bij besluit van 28 februari 2018 (bestreden besluit), de bijstand van appellante met ingang van 1 januari 2014 in te trekken, onderscheidenlijk de over de periode van 1 januari 2014 tot en met 30 april 2017 gemaakte kosten van bijstand tot een bedrag van € 47.948,23 van appellante terug te vorderen en van appellant mede terug te vorderen. Aan de besluitvorming heeft het college ten grondslag gelegd dat appellanten al met ingang van 1 januari 2014 een gezamenlijke huishouding voerden. Appellante heeft de op haar rustende inlichtingenplicht geschonden doordat zij hiervan geen melding heeft gemaakt aan het college.

2. Bij de aangevallen uitspraak heeft de rechtbank het beroep tegen het bestreden besluit ongegrond verklaard.

3. In hoger beroep hebben appellanten zich op de hierna te bespreken gronden tegen de aangevallen uitspraak gekeerd.

4. De Raad komt tot de volgende beoordeling

4.1. De te beoordelen periode loopt van 1 januari 2014, de datum met ingang waarvan de bijstand is ingetrokken, tot en met 20 juni 2017, de datum van het intrekkingbesluit. In geschil is of appellanten in deze periode beiden hun hoofdverblijf hadden op het uitkeringsadres.

4.2. Intrekking van bijstand is een voor de betrokkene belastend besluit. Daarom rust de bewijslast om aannemelijk te maken dat aan de voorwaarden voor intrekking is voldaan in beginsel op de bijstandverlenende instantie. Dit betekent dat de bijstandverlenende instantie de nodige kennis over de relevante feiten moet verzamelen.

4.3. Ingevolge artikel 3, derde lid, van de PW is van een gezamenlijke huishouding sprake indien twee personen hun hoofdverblijf in dezelfde woning hebben en zij blijken zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins. De vraag of in een bepaald geval sprake is van een gezamenlijke huishouding dient te worden beantwoord aan de hand van objectieve criteria. Daarbij zijn omstandigheden die tot het voeren van een gezamenlijke huishouding hebben geleid, de motieven van de betrokkenen en de aard van hun onderlinge relatie niet van belang.

4.4. De vraag waar iemand zijn hoofdverblijf heeft, dient te worden beantwoord aan de hand van concrete feiten en omstandigheden. Appel-

lanten stonden in de te beoordelen periode ingeschreven op verschillende adressen in de BRP. Dat staat echter op zichzelf niet in de weg aan het hebben van een hoofdverblijf in dezelfde woning. Aannemelijk zal moeten zijn dat hetzelfde adres als hoofdverblijf van beiden fungeert. Het hoofdverblijf van een betrokkene ligt daar waar zich het zwaartepunt van het persoonlijk leven zich bevindt.

4.5. Appellanten hebben aangevoerd dat appellante niet aan de door haar afgelegde verklaringen kan worden gehouden, omdat de handhavingsmedewerkers appellante zwaar onder druk hebben gezet en appellante tijdens de verhoren niet was voorzien van deskundige rechtshulp. De verklaringen zijn afgelegd in het kader van een strafrechtelijk onderzoek, terwijl de waarborgen die van toepassing zijn in geval van een 'criminal charge' niet zijn nageleefd.

4.6. Deze beroepsgrond slaagt niet. Volgens vaste rechtspraak (uitspraak van 26 januari 2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BV2512) mag in het algemeen van de juistheid van een tegenover een sociaal rechercheur of handhavingsspecialist afgelegde en ondertekende verklaring worden uitgegaan en heeft een latere intrekking, ontkenning of nuancering van die verklaring weinig betekenis. Geen aanleiding bestaat in dit geval van dit uitgangspunt af te wijken. Appellanten hebben niet aannemelijk gemaakt dat de door appellante afgelegde verklaringen onder ontoelaatbare druk zijn afgelegd, onjuist zijn of om andere reden buiten beschouwing moeten blijven. Hierbij is van belang dat de verklaringen van appellante over haar feitelijke woon- en leefsituatie gedetailleerd en consistent zijn. De verklaringen zijn in hun geheel aan appellante voorgelezen en daarna door haar zonder voorbehoud en per pagina ondertekend. Verder heeft appellante niet nader onderbouwd dat zij ten tijde van het afleggen van haar verklaringen niet in staat was een juiste verklaring af te leggen. In de processen-verbaal van verhoor staat vermeld dat rekening is gehouden met de medische situatie van appellante en dat zij daarom de in verzekeringsstelling op haar huisadres mocht ondergaan. Daar heeft ook het derde verhoor plaatsgevonden. Verder heeft appellante haar eerste verklaring in het bijzijn van een advocaat afgelegd en bij de volgende verklaringen uitdrukkelijk afgezien van het recht op bijstand van een advocaat. Anders dan appellanten aanvoeren heeft appellante dus toegang gehad tot deskundige rechtsbijstand. Tenslotte heeft de intrekking van een recht op bijstand een reparatoir karakter en wordt deze niet als punitieve sanctie aangemerkt. Dit betekent dat de waarborgen, die op grond van artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de

mens en de fundamentele vrijheden gelden in geval van een 'criminal charge', niet van toepassing zijn.

4.7. Anders dan appellanten hebben aangevoerd, bieden de onderzoeksbevindingen, mede gelet op 4.6, een toereikende feitelijke grondslag voor het standpunt van het college dat appellanten vanaf 1 januari 2014 een gezamenlijke huishouding op het uitkeringsadres voerden. Daartoe is het volgende van belang.

4.7.1. Appellant heeft op 31 mei 2017 verklaard dat hij in januari 2014 bij appellante is gaan wonen en dat hij vanaf dat moment elke dag op het uitkeringsadres verblijft. Hij heeft toen zijn administratie grotendeels meegenomen en ook zijn postadres veranderd naar het uitkeringsadres. Appellant maakt gebruik van alle faciliteiten van die woning, hij kijkt daar televisie en maakt daar gebruik van het internet en de telefoon. Verder doucht en kookt hij in de woning op het uitkeringsadres en maakt hij gebruik van de wasmachine in die woning. Appellanten hebben in 2015 de tuin laten aanleggen. Appellant heeft toen meebetaald.

4.7.2. Appellante heeft op 31 mei 2017, na confrontatie met de verklaring van appellant, bevestigd dat het kan kloppen dat appellant vanaf januari 2014 bij haar woont en dat het sowieso al een aantal jaar is. Appellant gebruikt sinds 2014 haar adres als postadres. Appellante heeft toen verschillende instanties hiervan op de hoogte gesteld. Verder heeft appellante verklaard dat appellant gebruik maakt van de faciliteiten van haar woning, zoals de keuken en de wasmachine, dat hij een eigen sleutel heeft en dat hij naast zijn bijdrage aan de tuin de kinderkamer heeft geschilderd en laminaat heeft gelegd.

4.7.3. De verklaringen van appellanten worden ondersteund door de in de periode van 6 maart 2017 tot en met 15 mei 2017 verrichte waarnemingen en cameraobservaties nabij de woning op het uitkeringsadres. Tijdens deze waarnemingen is appellant nagenoeg dagelijks gezien. Ook komt in ondersteunende zin betekenis toe aan het waterverbruik op het uitkeringsadres in de te beoordelen periode. Dat verbruik duidt namelijk op een tweepersoonshuishouden.

4.8. Appellanten betwisten niet dat is voldaan aan het tweede criterium voor het voeren van een gezamenlijke huishouding, dat van de wederzijdse zorg. Het zorgcriterium blijft om die reden hier onbesproken.

4.9. Appellanten hebben aangevoerd dat het college het bestreden besluit ten onrechte heeft gebaseerd op de verklaring van de broer van appellant, die als getuige is gehoord. Deze grond blijft hier onbesproken. Uit 4.6 tot en met 4.8 volgt immers al dat het college, gelet op de overi-

ge onderzoeksbevindingen, terecht heeft aangenomen dat appellanten in de te beoordelen periode een gezamenlijke huishouding hebben gevoerd.

4.10. Appellanten hebben aangevoerd dat appellante bij haar klantmanager melding heeft gemaakt van haar feitelijke woon- en leefsituatie en dat de klantmanager deze situatie heeft geaccordeerd. Deze beroepsgrond slaagt al niet omdat daarvoor in het dossier geen feitelijke grondslag is te vinden. De klantmanager is op 31 mei 2017 gehoord en heeft weersproken dat zij op de hoogte was van het verblijf van appellant in de woning op het uitkeringsadres. Zij heeft appellante hier ook geen toestemming voor gegeven. Wat appellanten hebben aangevoerd geeft geen aanleiding om te oordelen dat het college verder onderzoek had moeten doen naar de juistheid van de verklaringen van de klantmanager. Dit geldt te meer nu appellante op 31 mei 2017 juist zelf heeft verklaard dat zij de klantmanager niet heeft verteld dat appellant bij haar woont omdat zij wist dat daaraan consequenties waren verbonden.

4.11. Uit 4.1 tot en met 4.10 volgt dat het hoger beroep niet slaagt, zodat de aangevallen uitspraak moet worden bevestigd. Gelet hierop bestaat voor een veroordeling tot vergoeding van schade geen grond. Het verzoek daartoe zal daarom worden afgewezen.

5. Voor een veroordeling in de proceskosten bestaat geen aanleiding.

Beslissing

De Centrale Raad van Beroep

- bevestigt de aangevallen uitspraak;
- wijst het verzoek om veroordeling tot vergoeding van schade af.

Noot

Zie annotatie onder AB 2021/159.

A. Tollenaar

AB 2021/159

CENTRALE RAAD VAN BEROEP

14 april 2021, nr. 19/858 WMO15
(Mrs. D.S. de Vries, H. Benek, E.J. Otten)
m.nt. A. Tollenaar

Art. 2.4.1 Wmo 2015; art. 2.3.10 lid 1 onder a Awb 3:4

ECLI:NL:CRVB:2021:824

Niet gemelde gezamenlijke huishouding. Vordering van geldswaarde van de ten onrechte genoten maatwerkvoorziening.

Appellante verwijst naar de door haar ingediende beroepsgronden van het hoger beroep over de intrekking en terugvordering van haar uitkering op grond van de Participatiewet (19/843 PW). Bij uitspraak van 3 november 2020,

ECLI:NL:CRVB:2020:2691, heeft de Raad overwogen dat die beroepsgronden niet slagen. De Raad verwijst naar de overwegingen die tot dit oordeel hebben geleid en ziet geen aanleiding om tot een ander oordeel te komen. De rechtbank heeft terecht overwogen dat zij het college kan volgen in het standpunt dat de partner van appellante gebruikelijke hulp kan bieden. De Raad onderschrijft de overweging hierover in de aangevallen uitspraak en volstaat met een verwijzing daarnaar. De Raad maakt het oordeel waartoe de rechtbank op grond van deze overweging is gekomen tot de zijne.

Uitspraak op het hoger beroep tegen de uitspraak van de Rechtbank Zeeland-West-Brabant van 8 januari 2019, 18/2108 (aangevallen uitspraak), en uitspraak op het verzoek om veroordeling tot vergoeding van schade tussen:

Appellante,

en

Het college van burgemeester en wethouders van Breda (college).

Procesverloop

Namens appellante heeft mr. J.J. Bronsveld, advocaat, hoger beroep ingesteld en verzocht het college te veroordelen tot vergoeding van schade.

Het college heeft een verweerschrift ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 3 maart 2021. Appellante is niet verschenen. Het college heeft zich laten vertegenwoordigen door C. el Moussaoui.

Overwegingen

1. De Raad gaat uit van de volgende feiten en omstandigheden.

1.1. Het college heeft bij besluit van 9 juni 2016 appellante op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) voor de periode van 9 juni 2016 tot en met 8 juni 2017 een maatwerkvoorziening voor huishoudelijke ondersteuning verstrekt. Deze maatwerkvoorziening heeft het college met het besluit van 26 april 2017 verlengd tot en met 16 juni 2019.

1.2. Het college heeft bij besluit van 27 juni 2017 het besluit van 26 april 2017 herzien in die